Fiscaal Strafrecht

Adviseurs in het beklaagdenbankje

De zaak van de fiscalist van een aantal DJ's en anders bekende Nederlanders die vast kwam te zitten in de VS zal weinig belastingadviseurs zijn ontgaan. Zeker nadat deze adviseur ook nog de twijfelachtige eer ten deel was gevallen van een FD-podcast waarin zijn verhaal wordt verteld.

Twee belastingadviseurs die in de periferie van dit onderzoek een rol lijken te spelen moesten zich inmiddels al voor de strafrechter verantwoorden. In beide zaken wordt een beroep gedaan op een pleitbaar standpunt en in beide zaken wordt dit met een opvallende – en mijn ogen onjuiste – overweging van de Rechtbank verworpen.

Fiscale woonplaats

De eerste zaak[1] gaat over een adviseur die verantwoordelijk zou zijn geweest voor belastingaangiften over de jaren 2012 en 2013 waarin onjuiste informatie zou zijn opgenomen over de fiscale woonplaats van de belastingplichtige. Ten aanzien van het jaar 2013 stelt de Rechtbank vast dat in die aangifte als land waarheen de belastingplichtige is geëmigreerd XXX is opgenomen. Dat is 'geen land wat voorkomt op de landenlijst van de Belastingdienst' aldus de Rechtbank. Ook kan geen beroep worden gedaan op een opinie die is opgenomen in het dossier en waarin uiteengezet is dat sprake was van een pleitbaar standpunt 'omdat in de opinie niet werd onderzocht of het standpunt 'dat de belastingplichtige in XXX' woonde ook pleitbaar was'. Daarmee past de Rechtbank het pleitbaar standpunt toe op een enkel element in de aangifte. Een element dat op de heffing als zodanig geen effect zal hebben gehad. Of er nu XXX of 'USA' zou zijn ingevuld, strekking van de aangifte was dat de belastingplichtige niet meer in Nederland woonachtig was en niet in de heffing kon worden betrokken. In de opinie zal zijn beschreven dat dit pleitbaar was.
Door het pleitbaar standpunt zo beperkt toe te passen miskent de Rechtbank de daadwerkelijke strekking van het in de aangifte ingenomen standpunt en de kern van het strafrechtelijk verwijt.

Onjuiste (emigratie) aangiften

In de tweede zaak[2] wordt de adviseur verweten dat hij in 2015 en verder onjuiste (emigratie) aangiften indiende voor twee belastingplichtigen. Centraal in de tweede zaak staat een brief die door een emigratie-specialist zou zijn opgesteld en naar de Belastingdienst is gezonden. Daarin werd gesteld dat de belastingplichtigen niet langer in Nederland woonachtig zouden zijn en er worden feiten en omstandigheden opgesomd waarop dit standpunt werd gebaseerd. De in deze zaak vervolgde adviseur heeft de brief voorafgaand aan verzending onder ogen gekregen. Hij verklaarde daarover later dat hij de brief ook kort vond, dat hij dacht dat er bijlagen ter onderbouwing zouden worden meegestuurd en dat hij ervan op de hoogte was dat de belastingplichtigen – in tegenstelling tot wat er in de brief was opgenomen – wel bankrekeningen hadden in Nederland. Hem wordt verweten dat hij ondanks dat, een emigratie-aangifte en daarna aangiften als buitenlands belastingplichtige indiende.
Ook in dit dossier is er een brief opgenomen – in dit geval van een advocaat – waarin uiteengezet is dat sprake zou zijn van een pleitbaar standpunt ten aanzien van de ingediende aangiften. De Rechtbank overweegt dat de brief pas is ingediend bij de aangifte van 2017 en daarom niet kan zien op een ingenomen pleitbaar standpunt bij het doen van de aangiften over de jaren 2015 en 2016. Ook hier slaat de strafkamer van de Rechtbank de plank mis. De Hoge Raad heeft immers geoordeeld dat ook in het strafrecht het pleitbaar standpunt een objectieve invulling krijgt. Daarvoor is niet relevant of iemand dat standpunt ook voor ogen stond ten tijde van het indienen van de aangifte.

Van belang is uitsluitend of het standpunt – al dan niet achteraf bezien – pleitbaar was. Alhoewel beide adviseurs qua straf 'goed wegkomen', de ene krijgt geen straf en de andere een geheel voorwaardelijke taakstraf, moeten zij – als deze uitspraken blijven staan – wel 'leven met een strafrechtelijke veroordeling' en hebben zij jaren onder het juk van deze strafzaak geleefd.
Afschrikwekkend voor de advieswereld zijn uitspraken als deze wel. Zeker wanneer strafrechters oordelend in fiscale strafzaken, zich onvoldoende rekenschap geven van fiscale leerstukken en de fiscale praktijk.

Mr. Annabel Vissers
De Bont Advocaten

1 Rb. Rotterdam 16 juli 2024, ECLI:NL:RBROT:2024:6658.o
2 Rb. Rotterdam 22 januari 2025, ECLI:NL:RBROT:2025:1036.